GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 209. Sâmbătă 3 (15) Noemvre 1884.

Brașovŭ, 2 (14) Noemvre

Inainte cu câteva ḍile, în 6 Noemvre st. n., a fostŭ érăși alegere dietală în cerculŭ Sân-Mărtinului din comitatulŭ Têrnavei micĭ, în Transilvania. Acestŭ cercŭ devenise vacantŭ prin aceea, că deputatulŭ alesŭ astă véră și-a depusŭ mandatulŭ.

După cum stau aḍĭ lucrurile, puținŭ de totŭ ne puté interesá ce feliu de mamelucŭ guvernamentalŭ s'a alesŭ în loculŭ deputatului, care a demisionatŭ. Ceea ce ne interesá însĕ, în modŭ deosebitŭ, era de a sci, cu a cui voturĭ a fostŭ alesŭ și cum s'au purtatŭ alegĕtorii românĭ ai acelui cercŭ, respectat'au ei cu sânțeniă hotărîrile conferenței generale electorale române din Iuniu trecutŭ?

Eramŭ cu atâtŭ mai curioșĭ de a aflá ceva în privința acésta, cu câtŭ nu auḍisemŭ nimicŭ despre vre-o mĕsură a comitetului nostru centralŭ electoralŭ, luată cu scopŭ de a apĕrá principiulŭ solidarității naționale și față cu alegerea din Sân-Mărtinŭ. Ei bine, amŭ aflatŭ destulŭ de curêndŭ dela onorabilulŭ nostru corespondentŭ, că causa solidarității alegĕtorilorŭ noștri a suferitŭ o grea lovitură și cu acéstă ocasiune. Alegĕtorii românĭ fură desbinațĭ prin cunoscutele mijlóce de presiune și de corupțiune, grațiă ticăloșiei unorŭ preoțĭ și funcționarĭ slabĭ de ângerŭ și cam a treia parte dintr'ênșii fură têrîțĭ la urnă, ca sĕ voteze pentru candidatulŭ guvernului.

„Sieb. d. Tageblatt“ din Sibiiu scrie cu privire la alegerea din Sân-Martinŭ între altele:

„Invingerea partidei guvernamentale nu deștéptă în noi nicĭ unŭ felŭ de invidiă, căcĭ mijlócele cu cari s'a dobênditŭ acéstă învingere n'au fostŭ cele mai demne, ci, durere, totŭ cele obicĭnuite. Nu putemŭ sĕ retăcemŭ nicĭ aceea, că acéstă victoriă póte nu era posibilă, décă alegĕtorii românĭ, cari mai toțĭ au fostŭ dușĭ sĕ voteze pentru candidatulŭ guvernului, n'ar fi datŭ concursulŭ lorŭ. In voturile ce le-au datŭ Românii din Têrnava mică esclusivŭ pentru candidatulŭ guvernului, de sigurŭ că nu se esprima convincțiunea *poporului* românŭ; și credemŭ că nu vomŭ face nedreptate acestorŭ alegĕtorĭ, décă o spunemŭ pe față că ne îndoimŭ, că au urmatŭ vr'unei convingerĭ și că au fostŭ conscii de votulŭ lorŭ.“

Are dreptate organulŭ Sașilorŭ când susține, că voturile alegĕtorilorŭ românĭ, cari cu mijlócele obicinuite au fostŭ tîrîțĭ la urnă în D.-Sân.-Mărtinŭ, nu esprimă nicĭ decum convincțiunea poporului românŭ, dér nu este bine informatŭ déca susține că „aprópe toțĭ“ alegĕtorii românĭ au luatŭ parte la alegere.

Corespondentulŭ nostru ne-a doveditŭ cu cifre, că „abia a treia parte dintre toțĭ alegĕtorii românĭ, în numĕrŭ de 146, între carĭ 40 juḍĭ și notarĭ, au mersŭ la urnă, pe când partea cea mai mare în numĕrŭ de 273 alegĕtorĭ*), adevĕrații representanțĭ ai convincțiunei poporului românŭ n'au luatŭ parte la alegere. Prin urmare maioritatea absolută a poporului românŭ din cerculŭ Sân-Mărtinului a rĕmasŭ credinciósă solidarității politice și naționale a Românilorŭ ardelenĭ!

Este fórte întristătorŭ cu tóte astea pentru noi, că contrarii noștri au fostŭ în stare a-șĭ mărí contigentulŭ c'unŭ numĕrŭ așa de considerabilu de alegĕtorĭ românĭ. Puteamŭ fi scutițĭ de unŭ asemenea durerosŭ spectacolŭ, décă nu s'ar fi aflatŭ în rêndulŭ alegĕtorilorŭ românĭ și preoțĭ de aceia, carĭ nu-șĭ ințelegŭ de locŭ chiâmarea și cărora le este întru nimicŭ de a se face slugile administrației comitatului.

Déca țĕranii sașĭ din acelașĭ cercŭ electoralŭ au doveditŭ, spre justa mândriă a organului săsescŭ, o esemplară solidaritate, acésta au sĕ-o mulțuméscă mai vêrtosŭ preoțimei lorŭ, care scie sĕ deștepte întrînșii consciința națională.

Nu vremŭ sĕ cercetămŭ acum de unde provine, că între preoțimea săséscă esistă atâta solidaritate în tóte cestiunile naționale, pe când în sinulŭ preoțimei nóstre. mai alesŭ de câțĭ-va anĭ încóce, se ivescŭ atâtea semne de anarchiă; ci ne mărginimŭ de astădată a pune întrebarea:

Cum se face, că de câte orĭ se tractéză de vre-o cestiune însemnată națională, care reclamă concursulŭ tuturorŭ fiilorŭ națiunei, preoțimei nóstre i se interḍice de „a se amestecá în politică,“ ér când e vorba de vr'unŭ interesŭ alŭ Ungurilorŭ, preoții noștri potŭ corteșĭ cu pene în pălăriă, fără nicĭ o temere că li se va rade barba de către prea sfinții capĭ ai bisericei? —

*) Veḍĭ „Gaz. Trans.“ Nr. 206 din anulŭ curentŭ.

CRONICA POLITICĂ.

In Petersburgŭ a făcutŭ o bună impresiune discursulŭ monarchului și declarațiunea comitelui Kalnoky în delegațiunĭ. »Pol. Corr.« a primitŭ despre acésta următórea împărtășire din capitala Rusiei:

»Cercurile guvernamentale rusescĭ suntŭ deplinŭ satisfăcute de modulŭ cum s'a esprimatŭ discursulŭ imperialŭ către delegațiunĭ asupra relațiunilorŭ dintre Austro-Ungaria și Rusia. Anume, definițiunea raportului dintre cele trei imperii și suveranii lorŭ, ca unulŭ ce e basatŭ pe menținerea tractatelorŭ și pe încrederea recîprocă, precum și pe consimțĕmêntulŭ ce forméză o garanțiă vrednică de respectatŭ a păcii, aflá în cercurile guvernamentale rusescĭ o aprobare nețĕrmurită. In aceste cercurĭ sĕ accentuéză, că aceea caracterisare a raportului dintre cele trei imperii este cu totulŭ la loculŭ ei și coincide deplinŭ cu vederile cabinetului rusŭ în acéstă privință. Cabinetulŭ rusŭ speréză și doresce, că spiritulŭ de liniște ce s'a întorsŭ cu întêlnirea de la Skiernevice, va câștiga o nouĕ putere prin cuvintele împĕratului Franciscŭ Iosifŭ, și pune celŭ mai mare prețŭ pe aceea, că asigurarea păcii va încuragia cercurile comerciale și industriale la lucru. Declarările comitelui Kalnoky în comisiunile delegațiunilorŭ, care accentuéză cordialitatea raportului dintre cabinetele din Viena și Petersburgŭ, asemenea aflá viuă aprobare.«

*

Conflictulŭ de graniță dintre Serbia și Bulgaria, precum se scrie din Belgradŭ către „Köln. Ztg.,“ e aprópe de a se aplana. Tratările indirecte, începute de cele douĕ guverne cu consimțĕmêntulŭ puterilorŭ mijlocitóre, au obținutŭ declarațiunĭ satisfăcĕtóre din partea Bulgariei. Serbia din parte'i a consimțitŭ sĕ se reguleze granițele pe basa unui schimbŭ favorabilŭ amĕndurorŭ părțile. Atitudinea prevenitóre și amicală a principelui Bulgariei, care în timpulŭ isbucnirei conflictului tocmai era absentŭ din țéră, ér după aceea a lucratŭ cu multŭ zelŭ pentru o bună înțelegere, aflá o căldurósă recunoscință în cercurile înalte sêrbescĭ.

*

Scirile cele mai nouĕ vorbescŭ despre o apropiată încheere a păcii între Francia și China. „Journal des Débats“ a primitŭ din Londra o telegramă, în care i se comunică, că China primesce dispozițiunile tractatului dela Tienținŭ. Francia va ține Chelungulŭ ocupatŭ până ce se va evacua cu totulŭ Tonchingulŭ de către trupele chinese. Imperiulŭ cerescŭ nu va plăti nicĭ o îndemnisațiă, dar e posibilŭ, că guvernulŭ chinesŭ va plăti o sumă órecare familielorŭ soldațilorŭ francesĭ ucișĭ la Bacle Acéstă scire o adeveresce și oficiosulŭ »Paris,« și chiar între deputațĭ se vorbesce, că pacea e aprópe d'a se încheia.

Din delegațiunĭ.

In comisiunea de patru întrunită a delegațiunei ungare, ministrulŭ comunŭ de finance Kállay a vorbitŭ Marțĭ despre starea lucrurilorŭ în provinciele ocupate. Arătà că din vara anului trecutŭ, tocmai fugarii, carĭ s'au întorsŭ îndĕrĕtŭ, suntŭ cei mai liniștițĭ. Ce e dreptŭ mai sunt încă 400 de Herțegovinenĭ, carĭ și aḍĭ, celŭ puținŭ în parte, se află în Muntenegru aprópe de granița herțegovinénă. Dér dacă provinciile sunt uneorĭ neliniștite, causa e brigandagiulŭ, care așa ușorŭ nu póte dispărea. Kállay afirmă, că o schimbare spre bine se arată în raporturile provincielorŭ din împrejurarea, că acele cete de bandițĭ nu sunt din țéră chiar, ci au venitŭ din afară. Hoții marĭ n'au comisŭ, dar nu li se póte denega óre-care tendință politică. Ministrulŭ de finance comunică apoi că recrutarea se face fără greutate, că înșișĭ părinții ișĭ trimitŭ fii în armată.

Trecêndŭ la Muntenegru, ḍice Kallay, că în vederile acestui statŭ s'a făcutŭ o schimbare în avantagiulŭ monarchiei. Fără sĕ esiste vr'unŭ tratatŭ de estradare între Austro-Ungaria și Muntenegru, guvernulŭ acestui statŭ a estradatŭ pe toțĭ aceia, carĭ au fostŭ ceruțĭ. Cu tóte acestea, considerândŭ, că mai sunt fugarĭ și cete de brigandĭ, gendarmeria trebue menținută încă pentru câtva timpŭ în numĕrulŭ de aḍĭ — 1900 — ómenĭ, cu atâtŭ mai multŭ că trupele de ocupațiune s'au redusŭ. Vorbì ministrulŭ apoi, că e necesară o îngrijită conducere religiósă a poporului. După aceea trecù la veniturile ce aducŭ provinciile ocupate și arătà, că acestea se mărescŭ în mĕsura în care se reducŭ și cheltuelile. In Bosnia sunt douĕ fabricĭ de tăbacŭ. Una în Serajevo, în care sunt ocupațĭ 650 de lucrătorĭ, și la care trebue sĕ se mai adaoge o mașină, deórece numai una abia birue consumațiunea. Cei 650 de lucrătorĭ sunt indigenĭ din Serajevo, și numai supraveghetorii sunt parte Austriacĭ parte Ungurĭ. A doua fabrică se află în Mostarŭ, care încă nu mai póte biruí consumațiunea. Afară de acestea s'au construitŭ numeróse magazine și sĕ construescŭ mereu; s'au înființatŭ pretutindenea grădinĭ de modelŭ, din care se dau poporului semințe și plante. Monopolulŭ tăbacului se desvóltă acolo în modŭ deosebitŭ și deja de acum se potŭ constatá progrese.

Kallay a vorbitŭ apoi despre dare. Acésta e până acum numai darea de capŭ, unŭ felŭ de ḍeciuială, care va rĕmâné astfelŭ până când se va face catasrŭ. Dér se caută o punte de trecere dela darea de capŭ la darea funduală... De asemenea se pune multă îngrijire pentru facerea drumurilorŭ, și mai alesŭ pentru șoselele militare. Dela ocupare, în Bosnia s'au făcutŭ șosele de țéră în întindere de 1402 chilometri, ér șosele județene 1100 chlm. In lucrare suntŭ 95 chlm. șosele de țéră și 143 chlm. șosele județene. La linia ferată Mostar-Metcovici se lucréză mereu.

Ministrulŭ atinge după acésta raporturile agrare și spune că procesele agrare se împuținéză mereu, mai cu sémă în Herțegovina și la granițele muntenegrene. Ministrulŭ Kallay termină ḍicêndŭ că în Serajevo se află chiar o representațiune comunală autonomă, și că în alte orașe se vorŭ organisá astfelŭ de representațiunĭ

Comisiunea s'a declaratŭ mulțămită cu datele ministrului Kallay.

Raportulŭ comisiunei bugetare a delegațiunei dietei despre cererea ordinară a ministerului de resboiu comunŭ cuprinde următórele amenunte: Findcă tóte statele se silescŭ a ușurá mobilisarea armatei, Austro-Ungaria încă nu póte rĕmâné îndĕrĕtŭ în acésta privință. Mai greu de mobilisatŭ e artileria de munte. Prin urmare e absolutŭ necesară reorganisarea ei. Totŭ deodată divisiunile independente de cavaleriă trebue înmulțite dela cincĭ la optŭ, ér bateriile călărețe înmulțite cu șése chiar în timpŭ de pace.

Străinii României.

Sub acestŭ titlu, »Kolozs. Közl.« publicase o corespondenţă a lui »Times,« în care se vorbesce despre o pretinsă lege de confiscare a proprietăţilorŭ străinilorŭ din România şi pe care amŭ reprodus'o şi noi în numĕrulŭ de erĭ alŭ »Gazetei.« »Agenţia Havas« vine acum şi desminte cele scrise în »Times« ḑicêndŭ:

Corespondentulŭ din Paris alŭ lui »Times« publică de câtva timpŭ scirĭ cu totulŭ false despre România. Intr'o corespondenţă dela 3 Noemvre ḑice acela, că parlamentulŭ românŭ a votatŭ o lege, prin care unŭ mare numĕrŭ de moştenirĭ de ale străinilorŭ s'au declaratŭ vacante şi s'au confiscatŭ de statŭ; mai departe că douĕspreḑece din aceste moşii confiscate în modulŭ acesta s'au dăruitŭ Regelui ca dotaţiune a corónei şi că statulŭ a reţinutŭ cu sila moştenirea ce o primiseră minorenii copii ai lui Filiceanu dela moşii lorŭ. Tóte aceste scirĭ suntŭ invenţiunĭ. In parlamentulŭ românŭ, de când esistă elŭ, nu s'a votatŭ nicĭ o astfelŭ de lege şi nicĭ o moştenire, fie în avere mobilă séu imobilă, nu s'a declaratŭ vacantă în favórea statului séu altcuiva. Cele douĕspreḑece proprietăţĭ amintite în corespondenţă, din care s'a formatŭ domeniulŭ corónei, aparţinŭ statului din timpurĭ vechĭ, şi copiilorŭ minorenĭ ai lui Filiceanu nu li s'a sustrasŭ nicĭ o meştenire. Tóte afirmările corespondentului lui »Times« suntŭ pure învenţiunĭ, în care rolulŭ principalŭ îlŭ jócă réua intenţiune şi calumnia încontra statului românŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Ministrulŭ Kemeny a declaratŭ în comisiunea financiară a camerei deputaţilorŭ, că în administraţiunea poştelorŭ suntŭ necesare schimbărĭ marĭ. Elŭ are de gândŭ sĕ separe una de alta espediarea ḑiarelorŭ, scrisorilorŭ şi pachetelorŭ.

—0—

»Monitorulŭ oficialŭ« din Bucurescĭ publică scrisórea A. S. Princesei Iosefina de Hohenzollern cătră dómna Pia I. Brătianu:

Dómnă! Orĭ-ce vine din România este scumpŭ inimei mele de mamă. De aceea amŭ fostŭ viu mişcată primindŭ felicitările atâtŭ de călduróse ce aţĭ binevoitŭ a 'mĭ trămite cu ocasiunea nunţei nóstre de aurŭ. Aceste simţĕminte de simpatiă şi de iubire exprimate cu atâta căldură m'au pĕtrunsŭ de cea mai adêncă recunoscinţă. Amŭ fostŭ cu atâtŭ mai simţitóre la acéstă nouă dovadă de afecţiune din partea dómnelorŭ din frumósa d-vóstră ţéră, pe care în nicĭ o împrejurare nu o potŭ despărţĭ de totŭ ce'mĭ e mai scumpŭ. Tóte urările şi tóte gândirile mele însoţescŭ neîncetatŭ patria fiului meu iubitŭ, pentru care amŭ păstratŭ o amintire neperitóre, mai alesŭ de când amŭ avutŭ fericirea d'a o cunósce prin mine însumĭ. Şederea mea în România 'mĭ va rĕmâné decĭ pururea întipărită în inimă. Suntemŭ unite tóte în aceleaşĭ simţĕminte; acésta îndulcesce părerea mea de rĕu d'a nu putea veni sĕ mulţămescŭ în parte fie-cărei din acele dómne pe cari amŭ avutŭ plăcerea d'a le cunósce în Bucurescĭ, şi dorescŭ adâncŭ sĕ o potŭ face într'unŭ viitorŭ nu pré depărtatŭ. Până atuncĭ însĕ, dómnă, vĕ rogŭ sĕ binevoiţĭ a comunicá în numele meu tuturorŭ acestorŭ dómne simţĕmintele mele pentru ele, fiind convinsă că gândirea mea nu va puté fi mai delicatŭ tălmăcită de câtŭ de soţia marelui patriotŭ şi celui d'ântêiu consiliarŭ alŭ fiului meu iubitŭ. Pe lângă expresiunea urărilorŭ mele mai scumpe, carĭ rĕspundŭ la acelea ce ne au fostŭ adresate, nu'mĭ mai rĕmâne, dómnă, de câtŭ a adăogi asigurarea simţĕmintelorŭ mele cele mai afectuóse şi a viei nóstre recunoscinţe.

Iosefina,
princesă de Hohenzolern.

Sigmaringen, 25 Oct. 1884.

—0—

MM. LL. Regele şi Regina, însoţiţĭ de d. I. C. Brătianu, primŭ ministru, d. generalŭ Fălcoyanu, ministru de resbelŭ, d. G. Cantacuzino, directorulŭ căilorŭ ferate, au sositŭ Mercurĭ séra la órele 7 şi 10 m. în gara de Nordŭ din Bucurescĭ.

—0—

In urma scufundărei în Dunăre a şalupei române »Pandurŭ,« despre care a comunicatŭ »Voinţa Naţională,« ministrulŭ de rĕsboiu a numitŭ o comisiune de ofiţerĭ din flotilă, spre a cerceta causele acestui accidentŭ şi dacă s'ar putea scóte vasulŭ scufundatŭ.

—0—

»Rĕsboiulŭ« scrie, că d-şóra Cuţarida, doctorŭ în medicină dela Paris, a trecutŭ cu succesŭ examenulŭ de liberă practică în România. Juriulŭ examinătorŭ a' felicitat-o.

—0—

Balulŭ ce sa datŭ în Iaşĭ cu ocasiunea sărbătoririi lui Horea a fostŭ pusŭ sub patronagiulŭ d-nelorŭ Mărzescu, Petrovanŭ, Macarovicĭ, Brandia şi Emilianŭ.

—0—

Marţĭ séra s'a ţinutŭ în localulŭ dela Colţea una din cele mai imposante intrunirĭ ale junimei universitare, spune »România.« Peste trei sute de studenţĭ din tóte facultăţile asistau. Obiectulŭ întrunirei era discutarea mijlócelorŭ cu care studenţii universitari trebue sĕ rĕspundă la ultimele mĕsurĭ luate de autorităţile scolare, şi pe care ei le credŭ contrarie intereselorŭ lorŭ. Au vorbitŭ d-nii Inotescu, Frunzescu, Palade, Florianŭ, şi Bacalbaşa. S'a alesŭ în unanimitate o comisiune, formată din toate facultăţile, ca sĕ redigeze unŭ apelŭ prin presă cătră opiniunea publică, singura la care studenţii credŭ că mai potŭ face apelŭ în justele lorŭ revendicărĭ, şi s'a mai decisŭ facerea unei întruniri publice.

—0—

D-şóra Quintino Sella Eva, fiica fostului bărbatŭ de statŭ şi ministru de finanţe italianŭ Quintino Sella, a depusŭ în Milan în sĕptĕmâna trecută esamenulŭ profesoralŭ de cualificaţiune pentru scólele medii, cu succesŭ splendidŭ. Domnişóra profesóră concuréză acum la vre unŭ liceu din Italia pentru o catedră de profesorŭ.

—0—

După cum spune o telegramă din Petersburgŭ cătră »Indépendance Belge,« numeróse arestărĭ de nihilişti a făcutŭ poliţia în Charcov, Chievŭ, Varşovia, şi în mai multe locurĭ din Caucasŭ. S'ar fi proclamatŭ starea de asediu în vr'o ḑece oraşe.

—0—

Astă séră trupa germană de operete va juca piesa „*Der Probepfeil*,« cea mai nouă comediă originală în 4 acte de Oskar Blumenthal. La Burgtheatrulŭ vienesŭ s'a jucatŭ cu succesŭ strălucitŭ.

Afacerea celorŭ uitaţi în închisóre.

Cetimŭ în „Pester Lloyd“ dela 12 Noemvre:

„Cu ocasiunea unei interpelaţiunĭ din partea deputatului Emericŭ Hodossy declară ministrulŭ de justiţie cam pe la finea dietei trecute, că a îngrijitŭ ca în viitorŭ sĕ nu se mai întêmple, ca o persónă din greşélă sĕ remână uitată lunĭ de ḑile în închisóre. Mĕsurile ministrului se cuprindeau într'aceea, că culórea blanchetelorŭ de închisóre şi de eliberare va fi în viitorŭ deosebită. Ar duce pré departe décă amŭ înşirá totŭ aparatulŭ ingeniosŭ, care l'a născocitŭ şi introdusŭ ministrulŭ nostru. Va fi de ajunsŭ sĕ spunemŭ, că blanchetele pentru închidere erau sĕ fie verḑĭ, éră cele pentru eliberare erau sĕ fie roşii. Se ḑicea că cu acésta metodă va fi imposibilă d'a se comite o greşélă, căcĭ chiar atuncĭ când nicĭ procurorulŭ, nicĭ judecătorulŭ n'ar arunca măcarŭ o privire asupra certificatului, pe care îlŭ dau şi chiar cândŭ îngrijitorii închisorilorŭ încă nu ş'ar face datoria cu zelulŭ recerutŭ, totuşĭ nu s'ar puté întêmplá o greşélă.«

Totă înţelepciunea ministrului n'a avutŭ alta descopŭ, decâtŭ de a scuti pe acei domnĭ, carĭ avéu sĕ dé şi se esecute ordinile. Cu tóte mĕsurile ministrului s'au întêmplatŭ însĕ unŭ şirŭ lungŭ de casurĭ carĭ tóte învolvă greşelĭ de aceea natură. Senatulŭ disciplinarŭ alŭ tablei regescĭ a pertractatŭ erĭ afacerea unui judecătoriu, care a uitatŭ patru lunĭ de ḑile unŭ omŭ nevinovatŭ în închisóre preventivă. Judecătoriulŭ inculpatŭ arătă, că pandurulŭ respectivŭ n'a îmmanuatŭ hotărîrea de eliberare a deţinutului, directoriului penitenţiarului. Senatulŭ disciplinarŭ dădu judecătoriului o simplă înfruntare. Unŭ judecătoriu, care ţine unŭ omŭ patru lunĭ de ḑile în închisóre fără de nicĭ unŭ motivŭ legatŭ şi pentru aceea numai o *înfruntare*. Deputatulŭ Hodossy observase că prin mĕsurile ministrului lucrulŭ numai se complică şi încurcă şi relele nu se vorŭ vindecá, până când inspecţiunea închisorilorŭ nu se va basa pe principiulŭ individualŭ alŭ responsabilităţii. Nu ne putemŭ închipuí, sĕ nu se pótă aflá în totdéuna unŭ organŭ, pe care celŭ vinovatŭ sĕ pună vină. O responsabilitate împărţită va se ḑică atâtŭ câtŭ o desfiinţare a orĭ-cărei responsabilităţĭ.

Mai avemŭ sĕ facemŭ o întrebare. Cine pórtă spesele pentru ómenii aceştia ţinuţĭ pe nedreptŭ în închisóre? Décă este vr'o socotélă şi vr'unŭ controlŭ în închisorĭ, atuncĭ trebue sĕ se scie, că sĕ dă hrană pentru unŭ numĕrŭ determinatŭ de deţinuţĭ şi nicĭ pentru unŭ singurŭ individŭ mai multŭ. Ce disordine teribilă trebue sĕ domnéscă în socotelile tribunalelorŭ, décă e posibilŭ, ca persóne alŭ cărorŭ locŭ nu este prinsórea, luni de ḑile sĕ se hrănéscă pe spesele statului. Óre la tribunalele nóstre regescĭ sĕ nu fie nicĭ unŭ controlŭ? Şi cine este responsabilŭ? Séu dóră responsabilitatea la contabilitate este totŭ aşa de bine organisată, ca şi la inspecţiunea închisorilorŭ? Suntemŭ în adevĕrŭ curioşĭ sĕ vedemŭ décă tóte acestea întrebărĭ, ce se agitéză în publicŭ şi printre specialiştĭ îşĭ vorŭ afla în cele din urmă rĕspunsulŭ lorŭ.«

Din acestea espectoraţiunĭ ale foiei guvernamentale se vede limpede şi clarŭ câtŭ de rĕu stau lucrurile în Ungaria cu administraţiunea justiţiei şi câtŭ de rĕu este controlulŭ în contabilitatea statului. Şi aceste suntŭ numai flóre la ureche, pe lângă alte disordinĭ multŭ mai marĭ.

Ciocoii din opincĭ.

Sub acestŭ titlu »Gazeta Săténului« publică unŭ interesantŭ articulŭ, din care reproducemŭ următórele părtĭ:

Ar fi o mare nedreptate din parte-ne, când amŭ critică si biciuí numai pĕcatele celorŭ marĭ; ba putemŭ susţiné, că în mare parte lupta în contra celorŭ puternicĭ, pentru a-i întórce de pe calea viţiurilorŭ este zădarnică şi mai curêndŭ isbutimŭ a-i face de rîsŭ de câtŭ bunĭ, şi eu credŭ, că unŭ ḑiaristŭ cinstitŭ póte avea numai scopulŭ din urmă.

Sĕ începemŭ a pliví de cu primăvéră, décă vremŭ

10.

FOILETONU.

Revoluţiunea din 1784.

(Revoluţiunea lui Horia în Transilvania şi Ungaria 1784—1785 scrisă pe basa documentelorŭ oficiale de N. Densuşianu. Bucurescĭ 1884. Tipografia „Românulu,« Carolŭ Göbl).

(Urmare.)

Locotenentulŭ Probst raportéză comandantului sĕu că a ajunsŭ în valea numită la Pĕrĕulŭ Turcului tocmai când erá sĕ se ţină acolo o adunare de ţĕrani. Probst se apropià de dênşii, le vorbi românesce şi la întrebarea: décă este de partea împĕratului séu de partea domnilorŭ le rĕspunse, că e trimisŭ pentru a lorŭ siguranţă. Atuncĭ ţĕranii îlŭ rugară se înainteze comandei următórele cererĭ: 1. Se rógă sĕ fie liberĭ de iobăgiă. 2. Sĕ fie militarisaţĭ. 3. Sĕ fie puşĭ în libertate câţiva ómeni cari se află închişĭ la Galda. Probst mai spune că ţĕranii suntŭ comandaţĭ de 2 căpitanĭ, unulŭ Cloşca şi altulŭ Gavrilă Bîrla din Remeţĭ, că acestia se vorŭ uni cu Horia ca se atace Ighiulŭ. Apoi adauge: »Ţĕranii îmĭ totŭ spuneau că au poruncĭ dela împĕratulŭ şi eu cerui cu multă fineţă sĕ vĕdŭ şi eu o poruncă de aceste şi atuncĭ căpitanulŭ 'mĭ arătà o hârtiă pe care se aflá scrisă în limba română o copiă de pe o resoluţiune, şi care nu le putea da nicĭdecum vr'unŭ motivŭ pentru revoluţiunea acésta...... Câpitanulŭ Cloşca este armatŭ cu o puşcă şi cu-o técă gólă de sabiă, ér companionulŭ sĕu cu puşcă şi cu pistóle..... Mijlóce de traiu n'au, din care causă taiă imediatŭ vitele, ce le află...... Ţĕranii suntŭ armaţĭ parte cu puşcĭ, parte cu lăncĭ, parte cu topóre şi furcĭ. Muniţiune au puţină séu aprópe de locŭ şi intenţiunea lorŭ este sĕ estermineze pe toţĭ nobilii, cari nu suntŭ militarĭ......«

In 12 Nov. vice-colonelulŭ Schultz avù o întrevedere cu Cloşca şi cu alţĭ căpitanĭ pe délulŭ comunei Tibru şi îi succese a încheiá cu dênşii unŭ armistiţiu de 8 ḑile.

Din lungulŭ raportŭ ce l'a adresatŭ către comandantulŭ generalŭ br. Preisz, vedemŭ că vice-colonelulŭ Schultz întêlnindu-se cu locot. Probst s'a dusŭ împreună cu elŭ în tabĕra ţĕranilorŭ din a cărorŭ trupă, în numĕrŭ de vr'o 3000 ómenĭ, jumĕtate ocupase posiţiunea între Cricău şi Tibru, ear cealaltă jumĕtate cósta délului, care se scoborá spre Benicŭ. Probst spuse ţĕranilorŭ că colonelulŭ vrea se vorbéscă cu căpitanii lorŭ. Indată merse înaintea vice-colonelului căpitanulŭ Cloşca călare cu 6 ómenĭ, dér nearmaţĭ, şi'lŭ întrebà »décă este de partea împĕratului séu de partea domnilorŭ.« Col. Schultz rĕspunse, se înţelege, »că este de partea împĕratului şi vine ca amicŭ şi întrebà pe Cloşca, că cine e căpitanulŭ mai mare peste trupa acésta.« Cloşca rĕspunse că căpitanulŭ mai mare este Ionŭ Horia, fiiulŭ lui Ursu Horia ear dênsulŭ e căpitanulŭ alŭ 2-lea şi începù numai decâtŭ sĕ înşire plângerile ţĕranilorŭ. Schultz cerù sĕ vină şi Ionŭ Horia, care mai târḑiu venì cu Cloşca*) şi cu alţĭ trei ómenĭ, din carĭ unulŭ aduse şi o cruce mică aurită, ei dederă mânile v.-colonelului şi declarară că sunt supusĭ credincioşĭ ai împĕratului.

După acésta vice-colonelulŭ Schultz, le adresà cincĭ întrebărĭ. La întrebarea: ce i-a îndemnatŭ sĕ facă atâta adunare de poporŭ? repetară ceea ce spuseseră locotenetului Probst şi declarară, că afacerea lorŭ privesce întréga ţĕră, că de 7 anĭ şi mai bine se plângŭ la stăpânire, însĕ n'au pututŭ obţiné nicĭ o uşurare. De aceea Ursu Horia a mersŭ la împĕratulŭ cu-o plângere a lorŭ, la care au primitŭ in luna lui Aprile o resoluţiune.

Acéstă resoluţiune, care a fostŭ alăturată în copiă la raportulŭ de mai susŭ, se află în traducere germână în actele contelui Iankovits şi este de cuprinsulŭ următorŭ: »In privinţa plânsorilorŭ, ce le-au înaintatŭ suplicanţii, se ordonă astăḑĭ guvernului, ca de aci înainte sĕ-i apere pe toţĭ până ce se va terminá afacerea acésta, şi sĕ potă merge acasă atâtŭ aceia, cari suntŭ aresteţi câtŭ şî aceia cari suntŭ împrăsciaţĭ până se va decide întréga afacere a lorŭ. Dată în cancelaria ungaro-transilvană. Viena 13 Aprile. *Franciscŭ Horvath.*«

»Noi şi astăḑĭ stămŭ pe resoluţiunea acésta, care nu s'a împlinitŭ« declarară căpitanii ţĕranilorŭ „şi aḑĭ suntŭ o mulţime de ţĕranĭ închişĭ şi câţi-va au şi muritŭ din causa bătăilorŭ ş. c. l. — La cele trei întrebărĭ ceau urmatŭ rĕspunseră căpitanii, că uciderile s'au întêmplatŭ fără de scirea şi fără de voia lorŭ; ori pe unde trecŭ vinŭ pe urma lorŭ şi alţĭ iobagĭ înfuriaţĭ asupra domnilorŭ lorŭ, cari îşĭ rĕsbună şi comitŭ ilegalităţĭ şi pe cari ei nici nu-i potŭ ţiné în frêu. La ei nicĭ unŭ têlhariu nu se află, tótă trupa e compusă numai din ei, ómenĭ din Ţéră, şi pe la dênşii nicĭ nu se află têlhari.

*) In realitate nu s'a înfăţisatŭ fiiulŭ lui Horia, ci căprarulŭ Ursŭ Uibarŭ, căruia i-a poruncitŭ tênĕrulŭ Horia sĕ mérgă sub numele sĕu şi sĕ asiste la tratărĭ.

se avemŭ ómenĭ curaţĭ de patimĭ rele. Dintr'unŭ ciocoiu bĕtrênŭ nu mai facĭ democratŭ câtŭ e lumea! unŭ viţiu, care a fostŭ cultivatŭ decenii şi secolĭ, până a devenitŭ venerabilŭ, nu-lŭ mai poţĭ scóte nicĭ cu postulŭ şi cu rugăciunea!

Este vorba de copii ţĕranilorŭ, carĭ învéţă carte, şi cu deosebire, de Românii din Austro-Ungaria, carĭ învéţă în scolĭ strĕine şi deja în copilăria lorŭ suntŭ espuşĭ la totŭ feliulŭ de batjocurĭ şi hulirĭ din partea domnişorilorŭ nemţĭ, ungurĭ şi saşĭ. Cu totŭ dispreţulŭ de rasă, ce li s'arată, băieţii noştri nu numai că nu fugŭ de scólă, séu celŭ puţinŭ de scóla strĕină, ci se pare că înadinsŭ dau năvală, şi décă direcţiunile şi profesorii suntŭ numai în cât-va drepţĭ, devinŭ de regulă cei d'intêiu. Unŭ ghimpe însă totŭ le rĕmâne în inimă, care-i urmăresce până îmbĕtrênescŭ: consciinţa (se înţĕlege falsă!) că a fi ţĕranŭ românŭ este unŭ ce ruşinosŭ şi demnŭ de dispreţŭ şi acéstă consciinţă merge atâtŭ de departe, încâtŭ décă vinŭ părinţii la oraşŭ li-e ruşine a merge alăturĭ cu ei, credêndŭ, că décă-i vorŭ vede cunoscuţii lorŭ alăturĭ cu unŭ omŭ înbrăcatŭ ţĕrănesce, are sĕ fie luatŭ preste piciorŭ şi batjocuritŭ, ca unŭ omŭ ce s'a degradatŭ pe sine.

Intre anii 1860 şi 1867 Românii şi prin urmare şi ţĕranii din Austro-Ungaria erau pe cale de a devení şi ei socotiţĭ ca ómenĭ, durere însă, că acea periódă fu mai scurtă decâtŭ o privire dulce de sóre prin norii de furtună. Acum nu numai ţĕranii, ci şi academicii din Austro-Ungaria potŭ fi huiduiţĭ pe stradele oraşelorŭ. Prin urmare timpulŭ de ocară continuă şi copii noştri ér au esemple frumóse despre stima ce o datorescŭ părinţiloru lorŭ. Astfelŭ fiindŭ, chiar de amŭ presupune, că se mai îndreptaserĕ lucrurile în anii susŭ pomeniţĭ, totuşĭ demoralisaţiunea din politică se strecóră şi în scólă şi putemŭ sĕ ne aşteptămŭ aşa dară, că jena aceea, (care curatŭ românesce se numesce ruşine) ce-o simţiau studenţii românĭ în societatea părinţilorŭ şi fraţilorŭ lorŭ rĕmaşĭ opincarĭ, are sĕ încolţéscă érăşĭ.

Reflecsiunile de astădĭ au de scopŭ nimicirea acelei relaţiunĭ bastarde dintre fiu şi tată. Nu e vorbă, între unŭ fiu, care a obţinutŭ licenţa în dreptŭ şi doctoratulŭ în medicină şi între tatălŭ, care nicĭ nu scie ce va sĕ dică scrisóre, esistă diferinţă de secolĭ, perióde întregĭ istorice cască ca nisce abisurĭ între ei doi.

Cu câtŭ tinerii românĭ se familiariséză mai multŭ cu sciinţa, cu atâtŭ se înstrĕinéză mai multŭ de cătră părinţĭ.

In cele din urmă, orĭ ce altă societate li-se pare mai convenabilă, decâtŭ a petrece cu părinţii şi rudenile lorŭ.

După ce se întorcŭ din strĕinătate, unde au cheltuitŭ tótă averea părintéscă şi întră în viéţa publică, în care ocupă o funcţiune óre-care, sănĕtate bună gratitudine! părinţii lorŭ potŭ sĕ se prăpădéscă şi sĕ móră de fóme; coconaşii fugŭ când audŭ dela alţii că vinŭ sĕ-i vadă celŭ puţinŭ cum trăiescŭ ei. Ce-ar crede lumea s'audă, că părinţii lorŭ pórtă opincĭ cârpite, zechĭ róse, căciulĭ plesnite şi chimirurĭ góle? (nu sĕ maí întrébă cine le-a deşertatŭ)!

Ei facŭ curte cuconiţelorŭ, care nicĭ unŭ pasŭ din casă nu facŭ fără umbrelă şi sĕ ésă prin oraşŭ alăturĭ cu nisce mojicĭ dela ţéră, carĭ cască gura şi se miră tocmai unde nu'ţĭ aducĭ aminte, de te scandaliséză înaintea lumii! Décă ar fi numai atâtŭ! dar acéstă anomalià, acestŭ anachronismŭ, séu cum sĕ-lŭ mai numescŭ, sĕ desvóltă şi produce nisce fructe, carĭ strică şi gustulŭ altorŭ părinţĭ, de a-şĭ mai da copii la scólă. După desconsiderare şi dispreţŭ urméză o ingratitudine strigătóre la cerŭ şi-o laşitate, demnă numai de unŭ renegatŭ, care crede, că are sĕ móră de fóme, décă nu va sĕruta mâna unui străinŭ vanitosŭ.

Audiţi unŭ esemplu: Unŭ tênĕrŭ românŭ din Transilvania, a cărui mamă a muritŭ de frigŭ şi de emoţiune în nopţile ploióse şi gerose, în carĭ alerga cu merindea prin satŭ, ca s'o trimită fiului seu prin cineva, şi alŭ cărui tată a albitŭ ca zăpada cu douĕ-decĭ de anĭ înainte de vreme, din causă că afară de alergăturĭ pentru pâne, mai speculă diua nóptea, pentru a-i putea trămite şi ceva parale, acestŭ tênĕrŭ obţinu diploma de inginerŭ dela polytechniculŭ din Graz, pe basa căreĭ i se oferi unŭ postŭ de inginerŭ la calea ferată în România. Tatălŭ sĕu, rĕmasŭ vĕduvŭ şi îngropatŭ în datorii, se luptă acum cu doi duşmanĭ neîmpĕcaţĭ: cu miseria şi cu bĕtrêneţele. In cele din urmă, — vĕdêndŭ că d-lŭ inginerŭ din ţéra românéscă nu mai dice nimicŭ, se duce la domnulŭ notarŭ şi dice: »*domnule notarŭ, mai înainte de-a afurisi pe ce-lŭ ce-şĭ va mai da copii la şcólă, vreu sĕ mai facŭ o încercare cu fiulŭ meu Vasile, dór sĕ îndurŭ, de-mĭ rĕspunde celŭ puţinŭ la a suta scrisóre; te rogŭ, scriei Domnia Ta, cum vei sci mai bine.* — — —«

Ne mai venindŭ nicĭ unŭ rĕspunsŭ, la trei lunĭ de dile ia traista în spate şi bâta în mână şi după patru dile de călĕtoriă a sositŭ plinŭ de prafŭ, flămêndŭ, friptŭ de sete şi cu ochii aprinşĭ de dorulŭ fiului sĕu la Gară, unde era staţionatŭ ca inginerŭ. Ce ocasiune frumósă pentru unŭ fiu, de a-şĭ arĕtá recunoscinţa faţă cu tatălŭ sĕu! Dar sĕ nu credeţĭ, dragii mei, că acolo s'au vĕrsatŭ lacrimĭ de bucuria revederei, acea fiinţă făcută din o materiă preistorică, şi prin urmare neînţelésă de noi laicii, în presenţa colegilorŭ şi subalternilorŭ sĕi şi-a altorŭ particularĭ, carĭ se aflau din întêmplare pe peronŭ s'a lăpĕdatŭ de tatălŭ sĕu! a declaratŭ în faţa tuturorŭ şi încă cu indignaţiune (!) că nu cunósce pe acelŭ omŭ şi l'a declaratŭ de nebunŭ!!! Bietulŭ omŭ a avutŭ norocŭ cu fuga, altfelŭ »mărinimosulŭ« fiu l'ar fi aruncatŭ în balamucŭ.

Acésta s'a întêmplatŭ în sfertulŭ din urmă alŭ secolului luminei şi umanităţii! Înţelegŭ pe Petru apostolulŭ, sĕ se lepede de Christosŭ într'unŭ momentŭ de pericolŭ, dér nu înţelegŭ pe unŭ fiu, sĕ se lepede de unŭ tată, din ale cărui obiele şi-a făcutŭ ciorapĭ de mătase şi din ale cărui bĕşicĭ dela mânĭ şi bătăturĭ dela picióre şi-a făcutŭ ghete (cipicĭ) de lacŭ şi mănuşĭ! se vĕ mai descriu jalea bĕtrânului în calea sa spre casă? cine vrea sĕ scie, sĕ ia tragedia lui Schakespeare „Regele Lear“ şi s'o citéscă; acolo va afla efectulŭ ingratitudinei copiilorŭ produsŭ în inima părinţilorŭ.

Ei bine, ce ai credutŭ tu, orbule, când ai comisŭ o faptă, de care orĭ-cărui dobitocŭ i-ar fi ruşine? despreţuiţĭ părinţii, fiindŭ că suntŭ ţĕrani? dar ce dicŭ? şi numele vi-lŭ schimosiţĭ, pentru ca sĕ se pérdă firulŭ între voi şi părinţii voştri.

Inainte de a dice unŭ cuvêntŭ rĕu părinţilorŭ, séu de a-le arĕtá numai nepĕsare, aduceţi-vĕ aminte, că în acéstă lume, afară de Dumnedeu, omulŭ n'are nimicŭ, pe ce sĕ se pótă rĕzĭma, afară de părinţĭ; — de te-ar părăsi toţĭ şi tótă lumea la vreme de nevoe, tata şi mama nu te vorŭ lăsá sĕ pierĭ nicĭ odată, fiă ei regĭ, séu ţĕranĭ; ér părinţii ţĕranĭ trebue cinstiţĭ şi sprijiniţĭ cu atâta mai vêrtosŭ, cu câtŭ ei din pulberea lorŭ rustică ne-au ridicatŭ pe noi susŭ în eterulŭ sciinţei şi ne-au făcutŭ capabilĭ a disputa în lume rolulŭ aristocraţilorŭ din nascere. Ajungă-le sacrificiurile, carĭ le-a pusŭ de nenumĕrate orĭ pe altarulŭ fericirei vóstre fără şovăire şi fără regretŭ vreţĭ sĕ le mai impuneţĭ afară de asta şi amarulŭ supliciu, de a se vedea despreţuiţĭ şi părăsiţĭ de copii lorŭ proprii! Astfelŭ de copii departe de a mai merita vre-o stimă, merită a fi ucişĭ cu petre şi arşĭ, ér cenuşa lorŭ aruncată în vêntŭ.

Gândiţi-vĕ, câtŭ de susŭ stă ţĕranulŭ, care póte trăì şi fără aristocraţĭ, pe când nicĭ aristocraţii nicĭ ţéra nu potŭ trăì fără ei.

Apoi îi întrebă v.-col. Schultz, décă mai au sĕ-i spună ceva séu sĕ se róge de ceva? La acésta repetară, ce i-au disŭ lui Probst şi se rugară sĕ fie înscrişĭ ca militarĭ. In fine v. colonelulŭ îi conjură cu blândeţă sĕ se împrăşciă în linişte pe la casele lorŭ, căcĭ dênsulŭ va apĕră în persónă causa lorŭ la Sibiiu ca servitorŭ alŭ împĕratului, care voesce supuşilorŭ sĕi numai binele. Totodată promise că până în 19 Noemvre le va aduce elŭ însuşi decisiunea la rugările lorŭ la Câmpeni, şi-o va împărtăşi căpitanilorŭ ca suplicanţĭ. Apoi Ionŭ Horia şi Cloşca îi declarară, că vorŭ ascultá cu trupa presentă, dér se rógă sĕ li se restitue ómenii şi caii pre carĭ i-au prinsŭ soldaţii. Ei jurară apoi pe cruce, că-şĭ vorŭ ţine cuvêntulŭ şi v. col. Schultz sĕrută crucea în semnŭ, că va întreveni pentru ei.

Vice-colonelulŭ Schultz de Leichtenthal termină raportulŭ sĕu datatŭ: 14 Noemvre 1784 observândŭ, că Ionŭ Cloşca la prima întêlnire îi declară, »că dênşii se vorŭ arĕtá pe viitorŭ şi mai înfricoşaţĭ, chiar décă lucrurile aceste vorŭ ţine câtŭ de îndelungatŭ, şi chiar décă îi va costa şi viaţa, fiind-că e de multŭ de când dênşii se totŭ plângŭ.«

Autorulŭ constată că tractările cu ţĕranii se începură pe tótă linia la iniţiativa comandantului generalŭ br. Preis şi încă fără scirea guvernului transilvanŭ, dér adauge elŭ, tractările dela Tibru ale armatei nu erau sincere, nu eră intenţiunea ei sĕ mijlocéscă ceva pentru nefericiţii iobagĭ, ci numai sĕ pună o stavilă provisoria mişcării, aşa că Românii dela 1784, naturi sincere ţĕrănescĭ, fură amarŭ înşelaţĭ la Tibru. Ei se întórseră acasă cu falsele speranţe. (Va urmă.)

Crisa economică în România.

D-lŭ Iónŭ Cămpinénŭ ministru de comerciu a atinsŭ în discursulŭ sĕu, ţinutŭ la întrunirea dela Ateneu Dumineca trecută, şi cestiunile economice. Dênsulŭ se pronunţă astfelŭ:

Dicémŭ adineaorĭ: unde este scăparea în ceea ce privesce cestiunile economice? In convenţiune? Póte; dar cea mai mare scăpare şi cea mai sĭgură este în energia d-vóstră. Vĕ îngrijiţĭ când priviţĭ cestiunea agiului, care pe fie-ce di sporesce preocupaţiunile nóstre ale tuturorŭ? Ei bine, v'aţĭ datŭ óre sémă esactă de acestŭ faptŭ? Am cititŭ multe articule de jurnale în care se atribue vina cutăruia séu cutăruia şi celŭ mai adesŭ Băncei; dar óre căutaţĭ cu toţii la unŭ locŭ a dovedi adevĕratulŭ isvorŭ alŭ rĕului, ca astfelŭ fiecare sĕ vadă şi sĕ se convingă că nu prin minune se póte crea o avuţie, orĭ sĕ póte importá aurŭ în ţéră, ci prin muncă?«

»Este evidentŭ că exportulŭ nostru scade din di în di, pe când importulŭ sporeşte; dar care sunt causele? Causele sunt multiple şi acestŭ rĕu se póte elŭ conjura numai prin impunerea mărfurilorŭ, care sĕ importă în ţéră, la taxe ridicate? V'am arĕtatŭ că nu, şi că mĕsura nu va împedica sĕ continuămŭ a fi tributarĭ industriei străine. Ar putea óre mai cu înlesnire atuncĭ sĕ-şĭ ia cineva îndatorirea către sine, cu siguranţă de a-o îndeplini, că nu va cumpĕrá nicĭ unŭ produsŭ străinŭ? Nimenĭ, cred; căcĭ décă ar avé cineva o asemenea forţă de caracterŭ ar puté sĕ-o facă chiar astădĭ, dar noi suntemŭ siliţĭ sĕ cumpĕrămŭ produse străine, căcĭ nu avemŭ industrii. Şi pentru ce? Pentru că trebue sĕ-o recunóscemŭ cu mâhnire, spiritulŭ de asociaţiune la noi nu este destulŭ de desvoltatŭ, ca sĕ pótă suplini la insuficienţa mijlócelorŭ individuale. Vĕ repetŭ dar ceea ce am avutŭ onore a dice, şi în Cameră în mai multe rêndurĭ: D-vóstră, fie-care în ramura lui, care vedeţĭ că o industriă este în perdare, asociaţi-vĕ, ajutaţi-vĕ şi faceţĭ o cumpănire cu care să puteţĭ progresá şi atuncĭ veniţĭ la guvernŭ şi guvernulŭ, de sigurŭ, în tot-déuna va secondá iniţiativa ideilorŭ private; dér acolo unde va fi o inacţiune complectă, este greu orĭcărui guvernŭ sĕ facă ceva, pentru că décă vede nepăsare dela părţile interesate, elŭ nu póte ca dela dênsu sĕ ghicéscă gândurile, dorinţele, voinţele séu aspiraţiunile fie-căruia din d-v.«

La aceste observă »Rĕsboiulŭ:«

Aşa dar d. Câmpinénu, în calitatea sa de ministru alŭ comerciului, a declaratŭ netedŭ, că n'are ce sĕ facă contra calamităţi agiului, până când înşişĭ d-ni comercianţĭ şi industriaşĭ nu se vorŭ uni şi nu se vorŭ asocia, pentru a face că sĕ scadă importulŭ şi sĕ sporéscă esportulŭ. In cea-ce priveste diferinţa înspăimântătóre între importŭ şi esportŭ, într'adevĕrŭ nu este altŭ mijlocŭ de scăpare, de câtŭ îmbunĕtăţirea producţiunilorŭ îndigene, lucrândŭ pentru acésta toţĭ Românii într'o strînsă unire, însĕ cu tóte acestea suntŭ mijlóce, prin care s'ar putea opri creşterea agiului.

Amŭ disŭ şi o repetămŭ, că celŭ mai nemeritŭ mijlocŭ este ca »Banca Naţională« sĕ prefacă stoculŭ ei în aurŭ, şi pe lângă acésta, guvernulŭ sĕ plătéscă totŭ în aurŭ acele 25 milióne bilete ipotecare ce suntŭ depuse la Bancă şi pe care după legea respectivă, trebue sĕ le retragă în curêndŭ. Aceste operaţiunĭ voru reclamá negreşitŭ óre-care sacrificii atâtŭ din partea fiscului câtŭ şi din partea Băncei, însă comerciulŭ va scăpá de o mare calamitate, ba póte chiar de unŭ »Krach« teribilŭ. — Scimŭ că acéstă operaţiune nu se póte realisá fără o lege specială, însă suntemŭ sigurĭ, că décă guvernulŭ ar adoptá unŭ asemenea proiectŭ, agiulŭ asupra aurului ar scădea imediatŭ şi crisa monetară ar fi înlăturată. Persistândŭ d. ministru alŭ comerciului industriei în idea sa, că n'are ce sĕ facă, putemŭ fi sigurĭ că în curêndŭ agiulŭ are sĕ ajungă la 15 la sută; şi atuncĭ vai de industriaşĭ, vai de comercianţĭ şi vai de toţĭ consumatorii.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Bucurescĭ, 14 Noemvre. — Părechea regală a sositŭ. La gară a fostŭ primită de capii autorităţilorŭ civile, militare şi preoţimei, de representanţii clasei comerciale. Poporaţiunea a salutat'o cu entusiasmŭ.

München, 14 Noemvre. — In cerculŭ alŭ doilea electoralŭ s'a alesŭ socialistulŭ Vollmar.

Paris, 14 Noemvre. — Consiliulŭ de miniştrii a primitŭ în principiu scrutinulŭ de liste. — Ferry comunicà o telegramă, care împărtăşesce că Gordonŭ, în drumulŭ sĕu dela Chartum spre Berber a fostŭ împuşcatŭ. — Alaltaerĭ au fostŭ 81, erĭ până séra la 6 óre 58 morţĭ de coleră. — Camera a respinsŭ ântêiulŭ articulŭ din proiectulŭ de lege vamalŭ privitorŭ la vinŭ; în urma acésta guvernulŭ a lăsatŭ sĕ cadă proiectulŭ.

DIVERSE.

Unŭ câne bine rĕsplătitŭ. — Marele duce Vladimir alŭ Rusiei a sositŭ dilele aceste la Paris. Elŭ avea cu dênsulŭ, dice „Figaro,« pe lângă o numerósă şi strălucită suită, unŭ câne, faimosulŭ Black. Acestŭ animalŭ are istoria sa; écă-o, e fórte curiósă: Black este unŭ »barbet« francesŭ, bastard. Acum doi anĭ o barcă de pescarĭ se sfărâmă de stâncile de lângă Biarritz. Cei optŭ ómenĭ, carĭ se aflau întrânsa se credeau deja perduţĭ şi-şi recomandau sufletulŭ lorŭ fecióreì Maria, când de odată unulŭ din ei, prindêndu-se cu disperare de o stâncă, strigà: »Unŭ semnŭ!« Era scăparea. Cine ţinea semnulŭ în dinţĭ, nu era altulŭ decâtŭ Black. Peste o jumĕtate de oră, naufragiaţii se coborîră nevĕtămaţĭ pe uscatŭ. Black, care aparţinea atuncĭ unui simplu particularŭ, d. Latour, fù serbătoritŭ la întórcere în totŭ timpulŭ stagiunii dela Biarritz. Se organisà în onórea sa unŭ prândŭ de cânĭ pentru care se întocmì o invitaţiune ce sună astfelŭ: »Black are onórea de a învitá pe amicii sĕi cânii din Biarritz.« Municipalitatea votà, afară de acésta, unŭ creditŭ de cincĭdecĭ de francĭ, pe lângă care unŭ generosŭ donatorŭ adaogă douĕ sute de francĭ, pentru a înzestra pe Black cu o sgardă de argintŭ şi în fine marele duce Wladimir, care sosise în acestŭ timpŭ la Biarritz, în urma povestirii ce i se făcu despre isprăvile cânelui, se grăbí sĕ'lŭ cumpere şi sĕ-lŭ ducă în Rusia. Black e splendidŭ, e grosŭ şi grasŭ. Afară de sgarda de care amŭ vorbitŭ, elŭ are nisce brăţare de argintŭ la cele patru labe. In scurtŭ, cânele salvatorŭ are aerulŭ fericitŭ d'a dormi într'o căruţă princiară. Acésta dovedesce c'o faptă bună găsesce uneorĭ pe pământŭ şi rĕsplata ei.

Indreptare. La foiletonulŭ din N-rulŭ 208 colóna I, rêndulŭ 13, în locŭ de graţii sĕ se citéscă ginţii; în colóna a III-a rêndulŭ 25 în locŭ de adunase, — adause; totŭ în colóna III-a rêndulŭ 28, în locŭ de ivindu-se, — înoindu-se; în rêndulŭ 29 în locŭ de: mobileze, — mobiliseze; în colóna a V-a rêndulŭ 3 în locŭ de turbate, — turburate.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 13 Noemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	123.25
Rentă de aurŭ 4% . . .	93.65
Rentă de hârtiă 5% . .	89.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	143.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	105.70
Bonurĭ rurale ungare . .	100.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.50
Bonurĭ rurale transilvane	100.20
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.20
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	115.70
Renta de hărtiă austriacă	81.25
Renta de arg. austr. . .	82.50
Renta de aurŭ austr. . .	103.75
Losurile din 1860 . . .	134.50
Acţiunile băncei austro-ungare	870.—
Act. băncei de creditŭ ung.	296.—
Act. băncei de creditŭ austr.	294.10
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.78
Napoleon-d'orĭ	9.72½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	60.—
Londra 10 Livres sterlinge	122.80

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 2 Noemvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	—	—
Renta rom. amort. (5%) . .	—	—
» convert. (6%) . .	—	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	—	—
Credit fonc. rural (7%) . .	—	—
» „ „ (5%) . .	—	—
» » urban (7%) . .	—	—
» » » (6%) . .	—	—
» » » (5%) . .	—	—
Banca naţională a României	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	—	349½
« » » Naţională . .	—	—
Aurŭ . . . . (8.40) . .	—	—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.07	2.08

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 14 Noemvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.80	Vênd.	8.85
Argint românesc	»	8.75	»	8.80
Napoleon-d'orĭ	»	9.66	»	9.69
Lire turcescĭ	»	10.94	»	10.98
Imperialĭ	»	9.94	»	9.97
Galbenĭ	»	5.67	»	5.70
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	122. 5	„	123.—
Discontulŭ » . . .		7—10 % pe anŭ.		

8347—1884 tk. számhoz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvszék mint tkvi hatoság közhirréteszi, hogy Puşcariu Jozsef végrehajtatónak Dezső Jozsef vegrehajtást szenvedö elleni 422 frt. 90 kr. tőkekövetelés és járlékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvszék területén lévő a Krizbai határon fekvő a Krizbai 514 számu tjkben A + alatt foglalt 8, 9, 13, 17, 19, 24, 26, 34, és 36, rendsz. alatti ingatlanokra 359 frt. kikiáltási árban továbbá a Krizbai 903 sz. tjkben A + alatt foglalt 3159 heljr. számu ingatlannak felerészére 18 frt. 50 kr., kikiáltási árban a Krizbai 843 számu tjkben 3314/2, 3721, 3722, 4602, heljr. számu ingatlanokra 227 frt. kikiáltási árban, a Krizbai 43 sz. tjkben A + alatt foglalt 123, 124, 125, heljr. sz. ingatlanoknak felerészére 100 frt. 10 kr., kikiáltási árban, a Krizbai 46 sz. tjkben A + talatt foglalt 1—5, 7—10 r. sz. alatt felvett ingatlanokra 243 frt. kikiáltási árban öszesen 965 frt. 50 krban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1885 év Január hó 2-ik napján délelőtt 9 orakor Krizba község irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozok végrehajtató kivetelével tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal szamitott és az 1881 évi November 1-én 3333 sz. a. kelt ingazságügyministeri rendelet 8 §-ában, kijelölt ovadék-képes értékpapirban a kiküldött kézhez letenni, avagy az 1881 LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biroságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brasson 1884 évi Oktober hó 18-án.

A brassoi kir. tszék mint telekkvi hatoság.

Décsi, elnök. **Fára**, jegyző.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clusin (	10.08	5.59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10 16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.51	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.21	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Clusin (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.09	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bêrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.